

Reactie op de voorgestelde voorgestelde wijziging van het Besluit proceskosten bestuursrecht.

De wijziging van de tarieven voor proceskostenvergoeding voor de bijstand door professionele dienstverleners is in algemene zin geen probleem. Immers: uit het oogpunt van rechtsbescherming moet een ondeskundige burger zich kunnen verweren tegen besluiten van de overheid. Dat hij zich daarbij kan laten bijstaan door deskundige partijen, is op zichzelf beschouwd een goede zaak en moet ook zeker zo blijven.

In de WOZ-praktijk doet zich echter een aantal problemen voor:

1. Rechtsbescherming:

Het is een goede zaak dat de burger zich kan verweren tegen besluiten van de overheid en dat hij zich hiertoe tot professionele dienstverleners kan wenden. Immers: er is per definitie sprake van een ongelijke verhouding tussen de overheid en de burger. De gemeente heeft alle informatie over de onroerende zaken op haar grondgebied en heeft alle verkoopcijfers tot haar beschikking. Een burger heeft dit niet, die weet prima de staat van de eigen woning en wellicht ook dat er in de buurt een woning is verkocht, maar vaak houdt het daar dan wel bij op. Interpretatie van de verkoopcijfers en deze op de juiste wijze tot uitdrukking laten komen in de WOZ-waarde is een specialisme. Op zichzelf beschouwd is het dan ook prima dat een burger zich tot een professionele dienstverlener wendt. In de WOZ-praktijk wendt de burger zich echter niet tot een advocaat, maar tot een No Cure No Pay-bureau (NCNP). Hier doet zich ook een probleem voor: een advocaat is beëdigd, moet een eed of belofte afleggen en valt onder het tuchtrecht van de Orde van Advocaten. Als die advocaat de belangen van zijn cliënt niet goed behartigt, is daar dus een procedure voor. Dat geeft de burger dus ook zekerheid dat zijn belangen daadwerkelijk behartigt worden. Bij NCNP-bureaus is dit niet het geval: iedereen kan zo'n bureau beginnen, er zijn geen deskundigheidseisen nodig, er is geen tuchtrecht. Een inschrijving bij de Kamer van Koophandel en jezelf profileren als 'deskundige' is voldoende.

De door NCNP-bureaus ingediende **bezwaarschriften** worden op massale en automatische wijze geproduceerd en zijn voor het overgrote deel identiek aan elkaar. Vaak zijn alleen de NAW-gegevens, de betwiste waarde en het aanslagnummer anders. Door deze standaardisering, wordt er feitelijk nauwelijks aandacht geschonken aan de specifieke woning van de bezwaarmaker.

Omdat er aan **taxatierapporten** voor de WOZ geen vormeisen zijn (zoals die er bij reguliere taxatierapporten voor bijvoorbeeld financiering wél zijn en ook aan tucht onderhevig), zijn deze rapporten doorgaans inhoudelijk van matige kwaliteit.

De gemachtigde van belanghebbende verzoekt om gehoord te worden als de gemeente voornemens is het bezwaarschrift geheel of gedeeltelijk af te wijzen. Deze **hoorzittingen** zijn primair bedoeld om een aanvulling op het reeds ingediende bezwaarschrift te geven. Een hoorzitting geeft een belanghebbende ook de mogelijkheid om iets mondeling toe te lichten als dat schriftelijk moeilijk voor hem is. Feitelijk zijn er bij WOZ-taxaties nauwelijks situaties van toepassing waarbij er nieuwe omstandigheden of argumenten behoeven te worden aangedragen na indiening van het bezwaarschrift. De hoorzittingen zijn dan ook bijna altijd inhoudelijk erg mager qua argumentatie, duren per object slechts 1 tot enkele minuten en worden voornamelijk telefonisch gehouden. Ze worden dan ook alleen gehouden vanwege de mogelijke proceskostenvergoeding. Ze dienen niet primair tot doel om op te komen

voor de belangen van de burger. Zou de proceskostenvergoeding voor het houden van een hoorzitting worden verminderd of afgeschaft, dan zullen de bureaus hier niet meer om vragen. Er valt hieraan dan immers niets of veel minder te verdienen. De praktijk van de hoorzitting is bij de burger niet bekend. Omdat het woord 'hoorzitting' heel gewichtig klinkt, lijkt het alsof deze heel veel voorstelt en misschien wel cruciaal is. In de praktijk is dit niet zo en biedt de dienstverlening door de NCNP-bureaus doorgaans op geen enkele wijze de belangen van de burger. Daarmee is er ook op dit punt sprake van een schijnzekerheid met betrekking tot het opkomen van deze dienstverleners voor de belangen van de burger jegens de overheid.

Bureaus werken vaak met doorlopende machtigingen, waardoor een jaar later, buiten medeweten van de burger om, wederom bezwaar gemaakt wordt. Feitelijk wordt hij daardoor buiten de procesgang gehouden. Zijn belangen worden daardoor niet juist behartigd: immers, het is niet gezegd dat de burger met de voor dat jaar vastgestelde waarde persé oneens is. Het intrekken van een machtiging (bij een lopende zaak) kost de burger vervolgens weer geld. Ook hierbij is sprake van schijnzekerheid en komen bureaus die dit soort praktijken hanteren niet op voor de rechtsbescherming van de burger. Waar zij wel mee adverteren.

2. Verdienmodel

Door de forfaitaire proceskostenvergoeding voor het indienen van bezwaar- en beroepschriften is er een verdienmodel ontstaan. Omdat taxeren geen exacte wetenschap is, kun je feitelijk op elke WOZ-taxatie wel schieten en argumenten bedenken waarom de WOZ-waarde te hoog zou zijn. Immers: de WOZ-waarde is het *geschatte* bedrag van de marktwaarde. De vergoedingen die momenteel zijn vastgesteld zijn hoog in relatie tot de door de dienstverleners geleverde inspanning. Immers: bezwaarschriften worden geautomatiseerd aangemaakt en aangeleverd, taxatierapporten zijn dubieus van kwaliteit van onderbouwingen en de vergelijkbaarheid, de taxateur van gemachtigde hoeft niet aan deskundigheidseisen te voldoen en de hoorzitting levert doorgaans geen nieuwe, relevante feiten op. Verhoging van de huidige bedragen zal enerzijds daadwerkelijk meer procedures uitlokken en anderzijds ertoe kunnen leiden dat in het bezwaartraject een bezwaarschrift eerder gegrond zal worden verklaard, uit kostenoverwegingen.

3. Juridisering en vertrouwen

Het voorstel zal leiden tot meer beroepszaken en daarmee tot meer (maatschappelijk ongewenste) juridisering. Door een aanpassing van de tarieven met +40% wordt het aantrekkelijker om een procedure te beginnen. Het nodigt ook niet uit om in een eerder stadium en op informele wijze tot een correcte oplossing van het geschil te komen.

Als gemeente willen wij graag informeel contact met de belanghebbende tijdens de bezwaarfase, om op dat moment al tot een goede herbeoordeling te komen. Immers: voor de gemeente is er geen belang om vast te houden aan een waarde als deze niet correct is. Voor de OZB-opbrengst is het niet relevant, vaak gaat het om tientjes-werk, soms enkele honderden euro's. Voor het eergevoel van een taxateur ook niet (juist niet zelfs). Wél van belang is dat de burger het gevoel krijgt dat hij serieus behandeld wordt en dat er naar hem geluisterd wordt. Door een informele benadering (telefonisch of op de locatie ter plaatse) stimuleren wij dit. Als een waarde te hoog is vastgesteld, wordt die gewoon verlaagd. Het nu voorliggende voorstel staat een informele werkwijze in de weg. En door de marketing van de bureaus (het op

negatieve wijze neerzetten van gemeenten) wordt het vertrouwen van de burger in de overheid niet bepaald groter.

4. De voorgestelde verhoging van de vergoedingen zal leiden tot meer procedures, meer administratieve en personele kosten en uiteindelijk hogere OZB-tarieven. De proceskostenvergoedingen worden hierin immers verdisconteerd.

Het voorstel voor verhoging van de proceskostenvergoeding zou niet betrekking moeten hebben op Belastingen/de WOZ. Er kleven teveel nadelen aan, die bovendien maatschappelijk ongewenste effecten hebben zoals hierboven geschetst.

Als oplossing voor de WOZ-specifieke problematiek zou iets breder gekeken moeten worden. Hierbij rijk ik de volgende voorstellen aan.

1. De proceskosten afhankelijk maken van het procentuele waardeverschil.

Hoe groter het waardeverschil, hoe hoger de proceskostenvergoeding. Je hangt dan een percentage aan het aantal punten dat een zaak heeft. Een waardeverschil van bijvoorbeeld 20% leidt dan tot toekenning van 20% aan proceskostenvergoeding vanuit het Besluit proceskosten bestuursrecht.

Een en ander zou in artikel 30 van de Wet WOZ opgenomen kunnen worden:

In afwijking van de bijlage bij het Besluit proceskosten bestuursrecht wordt het totaal aan proceskosten vermenigvuldigd met een factor die gelijk staat aan de procentuele verandering in het waardeverschil van een woning.

Zie voor een meer uitvoerige uitleg het bachelorwerkstuk Fiscaal Recht van R.H. Kastelein: "Het model en de rechter", op internet te vinden via de link:

<https://www.eur.nl/sites/corporate/files/2018-11/Werkstuk%20RF307%20Robert%20Kastelein%20DEF.pdf>

.

Het voordeel is dat de burger gewoon toegang blijft houden tot de rechtspraak, ook via professionele dienstverleners. Het wordt echter financieel onaantrekkelijker voor NCNP-bureaus om beroep in te stellen voor WOZ-zaken waarbij sprake is van een relatief klein waardeverschil. Het blijft ze echter vrij staan om beroep in te stellen namens hun cliënt. Bijkomend voordeel is een verlaging van de administratieve druk op rechtbanken en gemeenten.

2. Wijziging van de wet inzake de bezwaarfase.

Op dit moment heeft een belanghebbende 6 weken na dagtekening van het aanslagbiljet de tijd om bezwaar tegen de WOZ-beschikking in te dienen. Het zou beter zijn om de wet op dit punt te wijzigen als volgt:

De eerste 6 weken is de WOZ-waarde voorlopig vastgesteld en heeft de belanghebbende de tijd om iets van deze waarde te vinden. Hij kan dan op informele wijze (telefonisch, of via de mail bijvoorbeeld) contact opnemen met de gemeente om nog eens naar de waarde te laten kijken. De gemeente heeft dan nog bijvoorbeeld 2 weken de tijd om deze waarde aan te passen. Daarna is de waarde (alsnog) definitief

vastgesteld en rest de reguliere bezwaarprocedure en gaat de reguliere bezwaartermijn van 6 weken in.

Het voordeel is dus dat belanghebbende genoeg tijd heeft om op informele wijze contact te zoeken met de gemeente en de gemeente de tijd heeft om de voorlopige WOZ-waarde aan te passen en definitief te maken. Hierdoor wordt:

- A) het belang van de burger serieus genomen, de gemeente moet dan immers acteren op een melding van die burger.
- B) de waardebepaling beter.
- C) het verdere gebruik van de WOZ-waarde beter: de overige afnemers hebben meteen de goede waarde, waardoor hun aanslagen ook beter zijn en niet meer achteraf gecorrigeerd hoeven te worden.
- D) Het vertrouwen van de burger in de (gemeentelijke) overheid beter. De afstand tussen burger en gemeente wordt verkleind.
- E) de reguliere bezwaarmogelijkheid in stand gehouden. Belanghebbende blijft de mogelijkheid houden om al dan niet via een NCNP-bureau bezwaar en beroep in te stellen.
- F) De administratieve en financiële druk op gemeenten minder. Daardoor kan er meer capaciteit ingezet worden op de taxaties zelf en is er minder capaciteit voor de reguliere bezwaarafhandeling nodig.

Mijns inziens zou met name de WOZ een eigen traject moeten hebben met betrekking tot de proceskostenvergoeding. Mijn suggestie is om de hierboven vermelde punten nader te onderzoeken. Het doorvoeren van de voorgestelde voor gestelde wijziging van het Besluit proceskosten bestuursrecht heeft voor de WOZ ongewenste prikkels tot gevolg zonder dat dit tot betere rechtsbescherming en –toegang voor de burger leidt. Het leidt evenmin tot een betere kwaliteit van de uitvoering van de wet WOZ.

Met vriendelijke groet en uiteraard tot nadere toelichting bereid,

David Woud
WOZ-taxateur